

La nissaga marinera dels Jover de la Caldeta

Els inconvenients de viure al segle XVII

Francesc Rodríguez Santos
Centre d'Estudis Canetencs

*The seafaring family Jover from the Caldeta neighbourhood
The shortcomings of living in the 17th Century*

A principis del segle XVII una branca dels Jover habitava al veïnat de la Caldeta i es dedicaren durant moltes generacions a la pesca i a ser mariners. Aquest segle els portà forces desgràcies i patiments, pròpies de l'ofici dedicat al mar i de viure prop de la costa.

Paraules clau: ràtzia, corsarisme, corsarisme barbaresc, Guerra dels Segadors, Jover, Canet de Mar.

At the beginning of the 17th century, a branch of the Jover family resided in the neighbourhood of the Caldeta and for many generations they made a living from fishing and from seafaring. This century brought the family a number of misfortunes and hardships typical of professions related to the sea and from living near the coast.

Key words: razzia, corsairs, Barbary corsairs, Reapers' War, Jover, Canet de Mar.

Viure al segle XVII fou un autèntic repte. A més de les guerres constants entre la Monarquia Hispànica i França, també cal tenir en compte la Guerra de Flandes (1568-1648), que eixugà les arques de la Corona durant 80 anys; la Guerra dels Trenta Anys (1618-1648), un conflicte inicialment entre catòlics i protestants que s'estengué per tota Europa; i la Guerra dels Segadors entre 1640 i 1652. Per si fos poc, també s'havia d'afegir el fenomen del bandolerisme i els atacs dels corsaris barbarescos a la costa.

Situació de la família

Al 1582 trobem que al veïnat de la Caldeta hi viuen Garau Jover, pescador i mariner, i la seva dona Climentia «Jovera». De fet, al 1613 en l'òbit d'una filla d'en Garau, Àngela, es diu que és «de la caldeta». ¹ Aquesta branca menor dels Jover tenien una casa amb pati i havien de pagar 10 sous en concepte de censos a Coloma Cabanyes, senyora i propietària del mas Cabanyes, una família canetenca de grans propietaris. ²

Garau Jover es quedà vidu i es tornà a casar amb Paula Jover, qui va fer un primer testament al 1596 on ja consta com a muller d'en Garau. ³ Paula Jover devia ser de la branca principal dels Jover, doncs en el primer testament d'en Garau (1601) ⁴ esmenta que Francesc Jover és cunyat seu. Aquest Francesc Jover fou un home destacat i influent dins la societat canetenca, doncs ostentà diverses vegades el càrrec de jurat i conseller de la universitat de Canet (una institució equivalent a l'actual ajuntament).

Ràtzia corsària

La nit del dijous 24 de juny de 1664, un grup de corsaris barbarescos segrestà en Garau, la seva dona Paula i quatre fills: Anna, Eulàlia, Àngela i Garau. «En aquest die vingué avis com los moros havian saqueiat en la nit una casa de Canet ques diu Jover, y havian cativat al marit y muller y quatre fills». ⁵ Es desconeix si foren traslladats al nord d'Àfrica com a captius, o bé pagaren un rescat la mateixa nit del seu segrest. El que si se sap és que no perderen la vida i continuaren vivint a

Canet. En Garau també tenia una altra filla fruit del seu primer matrimoni, Paula, que no va ésser segrestada perquè s'havia casat amb Miquel Clos al 1601⁶ i per tant, ja no vivia a la casa familiar.

Després de l'atac de 1604, el següent document on apareixen els Jover és al segon testament d'en Garau Jover al maig de 1607⁷, potser degut a l'experiència viscuda amb el segrest.

La Guerra del Segadors

Dels cinc fills d'en Garau Jover tan sols es té constància que es casessin dos fills. Primer Paula Jover (abans esmentada) amb Miquel Clos d'Arenys de Mar, que tingueren almenys una filla, Maria Clos.⁸ I després el seu fill Garau, que fou també mariner i que es va casar amb Anna Jover (possiblement provinent de la branca principal dels Jover). Aquest matrimoni tingué dos fills: Salvador Garau Jover (*13/09/1628) i Salvador Silvestre Jover (*11/01/1631).

Aquests dos germans s'involucraren de ple en la Guerra dels Segadors (1640-1652). Entre l'agost de 1651 i l'octubre de 1652 es produí el Setge de Barcelona, l'últim gran episodi de la guerra. Aquest setge va provocar que les autoritats catalanes capitullessin i es posessin novament sota la submissió del rei castellà, Felip IV. Durant tot el setge es produïren diversos intents de subministrar queviures i tropes a la ciutat, tant per terra com per mar. Si la ciutat es quedava sense aliments la derrota seria imminent, i els aldarulls podrien esclatar. Però aquest trencament del setge resultà difícil, ja que les tropes castellanes s'havien assentat en forts al voltant de la capital catalana; a més, l'armada del rei patrullava la costa.

Com molts altres catalans, els germans Jover van participar d'aquest subministrament de queviures a la ciutat de Barcelona. Per exemple, el 30 de juny de 1652 arribava un comboi: «*Dimars a XXX de dit entraren en lo port de la present Ciutat onze barcas grossas y dos llaüts carregats de vi y altres coses de uiurers les quals passaren per la armada del enemich y a causa de fer los vents lleuants no sels pogue impedir la entrada.*»⁹ Un del millors moments per trencar aquest setge i escapolir-se dins la ciutat era la nit, ja que era difícil ser vist. Així doncs, la nit del 4 de març de 1652 es trobaven en unes barquetes carregades de queviures prop del port de Barcelona, quan unes galeres enemigues els capturaren: «*[...] en la nit volent entrar dos caros [un tipus de barca petita]*¹⁰ *en la present Ciutat carregats de farina y altres coses a la que foren cerca lo moll de la present ciutat los barcolongos de la armada enemiga los donaren cassa los quals dos caros foren presos per dits barcolongos.*»¹¹

Pirates de la Barbaria atacant un vaixell de la Monarquia Hispànica. Pintura a l'oli de Andries van Eertvelt (s.XVII).

L'endemà tots dos germans foren morts a les galeres, tal i com queda registrat en els seus òbits: Garau Jover «*era mort a las galleras de spanya que lo havian pres portant provicio a Barc^a*»¹², i Salvador Jover «*era mort a las galeras de spanya com lo dalt dit son germa Garau*».¹³

Aquesta nissaga marinera dels Jover no es va extingir amb aquests dos germans i continuà moltes més generacions; doncs el germà gran, Garau Jover, tingué amb Maria Bosch¹⁴ com a mínim dos fills abans de la seva prematura mort: Garau Jover al 1649,¹⁵ i Pau Jover al 1651.¹⁶ Això vol dir que en morir no només deixà vídua a la seva dona, sinó que deixà orfes de pare a dos fills petits.

¹ Òbit d'Àngela Jover (26/07/1613). Arxiu Parroquial de Canet de Mar (APC). Núm. d'inscripció: 627, Llibre: Òbi-L01, Full: 043.

² A: Col. J. Rovira Fors, perg.1; MUNTANER I ALSINA, Carme (2015). *Catàleg de pergamins de Canet de Mar*. Canet de Mar: Els 2 Pins / Centre d'Estudis Canetencs / Ajuntament de Canet de Mar. p. 287-289.

³ Testament de Paula Jover (09/04/1596). APC. Núm. d'inscripció: 178, Llibre: Test L1, Full: 164r.

⁴ Testament de Garau Jover (23/04/1601). APC. Núm. d'inscripció: 234, Llibre: Test L1, Full: 220r.

⁵ CARRERAS I CANDI, Francesc; SCHWARTZ I LUNA, Frederic (1899). *Manual de novells ardits, vulgarment apellat Dietari del Antich Consell Barceloní*. (vol. 8). Barcelona: Imprempta de Henrich y Companyia. p. 118.

⁶ Esposalles Clos Jover (17/03/1601). APC. Núm. d'inscripció: 60, Llibre: Esp-L01, Full: 007r.

⁷ Testament de Grau Jover (14/05/1607). APC. Núm. d'inscripció: 284, Llibre: Test L1, Full: 252.

⁸ Testament de Grau Jover (11/05/1628). APC. Núm. d'inscripció: 398, Llibre: Test L2-(2), Full: 079.

⁹ *Manual de novells ardits, ...* (vol. 15). p. 235.

¹⁰ Embarcació menor de pesca, amb el buc en forma de U i amb escues, sense pal, coberta ni corredor, propulsada a rem i sense buguera ni embornals. (Gran enciclopèdia catalana).

¹¹ *Manual de novells ardits, ...* (vol. 15). p. 240.

¹² Òbit de Garau Jover (05/03/1652). APC. Núm. d'inscripció: 2192, Llibre: Òbi-L02, Full: 093r.

¹³ Òbit de Salvador Jover (05/03/1652). APC. Núm. d'inscripció: 2193, Llibre: Òbi-L02, Full: 093r.

¹⁴ Esposalles Jover Bosch (21/01/1649). APC.

Núm. d'inscripció: 506, Llibre: Esp-L01, Full: 063r.

¹⁵ Naixement i bateig de Salvador Garau Jover (02/10/1649). APC. Núm. d'inscripció: 3097, Llibre: BapL04, Full: 028r.

¹⁶ Naixement i bateig de Joan Pau Jose Jover (12/12/1651). APC. Núm. d'inscripció: 3248, Llibre: BapL04, Full: 042r.